

Állampolgári ismeretek

Az állampolgári ismeretek tantárgy koncepciójának kialakításában, a nevelési-oktatási szakaszok tervezésekor meghatározó szerepet játszottak azok a társadalmi elvárások, amelyek szerint a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári léthez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés már az általános iskola záró szakaszában jelenjen meg. Fontos szerepet kap az a szakmai igény, hogy a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása és erősítése már az általános iskolai nevelés időszakában kezdődjön meg.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához. Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre, megalapozzák a tájékozott, nyitott és érdeklődő személyiség és felelős polgári mentalitás kialakulását. A tantárgy fontos terepe a közösségért történő felelősségvállalás kialakításának, hazaszeretet, a nemzeti öntudat kialakításának és megerősítésének, a haza iránti kötelezettségek megismerésének.

Az új tantárgy először a 7–8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg, miközben – közös tanulásterületen osztozva – több szállal kötődik a történelem, valamint az erkölcs és etika tantárgyakhoz. A közös tanulásterülethez tartozó ismeretek köre, a jelenségek és folyamatok értelmezése, az ok – okozati összefüggések érvényesítése, a mérlegelő gondolkodás megalapozása, a társas együttműködés, az egyén és közösség viszonyának kérdései, a közösségi értékek és a felelősségvállalás kiemelése, a társadalmi együttélés követelményeinek és dilemmáinak megbeszélése a történelem, az állampolgári ismeretek, az erkölcs és etika tantárgyak tanulásának folyamatos összehangolását és együttműködését feltételezi. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, nevelési céljaira is. A tantárgy a földrajz tanulásához is kötődik, hiszen a lokális és a regionális szemlélet kialakítása, a társadalmi alrendszerek funkcióinak és az intézmények szerepének vizsgálata mindkét diszciplína fejlesztési feladatai között szerepel. Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért – mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzés záró szakaszában – épít a földrajz keretében tanult gazdasági és pénzügyi ismeretekre.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelenről, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámoló elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

8. évfolyam

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét.

A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak. A társas tanulás alkalmi révén a tanuló megtapasztalhatja a nézetek, vélemények sokféleségét, kifejezheti saját gondolatait, amelyekbe beépítheti mások értékes megnyilvánulásait, ezek révén fejlődhet önismerete és önértékelése is.

A *Családtörténeti kutatás*, a *Településkutatás* és a *Szalmák, foglalkozások, mesterség és hivatás* projektet az iskolai tematikus hetek, témahetek, projektnapok keretében valósíthatják meg a tanulócsoporthok.

Az állampolgári ismeretek tantárgy alapóraszám: 36 óra/év; 1 óra/hét

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4
A család gazdálkodása és pénzügyei	3
Településünk, lakóhelyünk megismerése	6
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	6
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
A fogyasztóvédelem alapjai	3
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	4
Összes óraszám:	36

Témakör: Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmmodell	ÓRASZÁM: 4 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján – A család fogalma és társadalmi szerepe – A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet – A családi szerepek – Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás: a családi szocializáció folyamata és jellemzői	– Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása – A hagyományos családmmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése
FOGALMAK család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás, szocializáció	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben • Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjú készítése • Káté összeállítása a családi szerepekről • Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; – értelmezi a család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.	

TÉMAKÖR: A család gazdálkodása és pénzügyei	ÓRASZÁM: 3 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– A háztartás fogalmának értelmezése – Családi háztartás; Bevételek, kiadások – A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása – Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása – Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása – A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel – A családokra jellemző fogyasztási szokások	– Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A digitális kompetencia fejlesztése – A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása
FOGALMAK családi háztartás, <i>költségvetés</i>, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, <i>beruházás, egyenleg</i>, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése • Egy elképzelt család bevételeinek és kiadásainak megtervezése • Kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata • Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről • Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól • A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelte vagy valós riport készítése	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.	

TÉMAKÖR: Településünk, lakóhelyünk megismerése	ÓRASZÁM: 6 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– A település, lakóhely (<i>Miskolc</i>) környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése – A település történetének sajátosságai – A település, lakóhely alapvető jellemzői: – A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése – A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális intézmények, szervezetek, sportegyesületek megismerése – A település, lakóhely közintézményei – A település fejlesztésének lehetőségei	– A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése
FOGALMAK intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság	
TEVÉKENYSÉGEK – Beszélgetés, településtörténeti kvíz összeállítása a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről – Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása – Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről az iskola honlapja számára – Tematikus fotógalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei, intézményei. Például: Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával, Lakóhelyem, ahogy én látom	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.	

TÉMAKÖR: Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek	ÓRASZÁM: 6 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam – A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban – A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése – A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése – Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság – Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése – Nemzetiségek, nemzetiségi jogok – Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében	– Az önismeret fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése – A közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése – Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása
FOGALMAK nemzet, nemzeti identitás, nemzetpolitika, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Fogalommagyarázat készítése • Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban • Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról • Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról • Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről • Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban; – értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.	

TÉMAKÖR: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban	ÓRASZÁM: 5 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság – A törvényalkotás menete – Az igazságszolgáltatás intézményei és funkciója – Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük – A bíróságok és az ügyészségek; – Az ügyvéd tevékenysége és szerepe – A magyar állampolgárság feltételei – Az állam szerepe a gazdaságban – Az állam bevételeinek csoportosítása – A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége – A háztartások és az állam kapcsolatrendszere	– A kommunikációs készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése – Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése – Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása
FOGALMAK állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, <i>hatalommegosztás</i>, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése • A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás vagy folyamatábra segítségével • Igazságszolgáltatás részei; állampolgári jogok és kötelezettségek: digitális tartalom készítése • Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről • Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – felismeri a jogok és köteleességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát; – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket; – felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.	

TÉMAKÖR: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre	ÓRASZÁM: 4 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügytípusok – A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése – Az elektronikus ügyintézés – Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása – Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai – Az életpálya-tervezés kérdései – A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése – A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése	– A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A kommunikációs készség fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése
FOGALMAK ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaaorientáció, életpálya-tervezés	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Vázlat készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról • Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról • Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása • A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról • Tabló készítése a pályaaorientációt meghatározó tényezőkről • Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.	

TÉMAKÖR: A fogyasztóvédelem alapjai	ÓRASZÁM: 3 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése – A fogyasztóvédelem tipikus területei – A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei – Szerkezeti és folyamatára értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről – Fogyasztóvédelem – A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek – A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata	– A kommunikációs készség fejlesztése – A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése – A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása – Digitális kompetencia fejlesztése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – A döntési képesség fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – A körütekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása
FOGALMAK fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Fogyasztóvédelemi tájékoztató plakát készítése • Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével • Prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről • Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról • Folyamatára készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – vásárláskor körütekintően tájékozódik és önállóan dönt.	

TÉMAKÖR: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás	ÓRASZÁM: 3 óra
ISMERETEK	FEJLESZTÉSI FELADATOK
– A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői – Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai – Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői – A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban – A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése – A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése	– A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása – A kommunikációs készség fejlesztése – Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése – Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése – Digitális kompetencia fejlesztése – Az empátia erősítése
FOGALMAK köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;	
TEVÉKENYSÉGEK	
• Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról • Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról • Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról • Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás • Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről • Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről • Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.	

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.
- ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.
- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;
- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.
- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.

- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;
- értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
- azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit;
- értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit.
- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.
- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.
- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló tudjon egyszerű forrásokat (szöveg, kép, ábra, modell, adatsor, diagram) értelmezni és azokból következtetéseket levonni.
- Legyen képes az alapvető társadalmi-gazdasági folyamatok, az ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Tudjon önállóan adott témában információkat gyűjteni.
- Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.
- Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, prezentációt készíteni, illetve érvelni.
- Ismerje fel a család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.
- Legyen képes egyszerű családi költségvetést készíteni, és mérlegelni a háztartáson belüli megtakarítási lehetőségeket.
- Ismerje településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;
- Legyen képes megfogalmazni a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is.
- Ismerje a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését.
- Ismerje a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az ügyintézés menetét.
- Értse meg a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolatát.
- Ismerje a nagy ellátórendszerek jellemzőit, szereplőit, feladatait, a társadalom életében betöltött szerepét.

Tanulók értékelése

A továbbhaladás feltételei címszó alatt megadott szempontok alapján osztályzattal értékelünk félévkor és tanév végén.